

**Ten piedad de mi o Dios
Conforme a Tu misericordia
Conforme a la multitud de Tus piedades
Borra mis rebeliones
Lávame más y más de mi maldad y límpiame de mis pecados (2x)**

(Heb medelijden met mij o God!
Volgens Uw genade
Naar de grootheid van Uw barmhartigheden
Delg mijn overtredingen
Was al mijn ongerechtigheid en reinig mij van mijn zonde (2x))

Dat zongen we vorige week op 8 november voor de gevangenis van San Miguel in Santiago de Chile. Elke 8ste van iedere maand komen familieleden van 81 gevangenen samen die er op 8 december 2010 verkoold werden door een brand. Gedurende vele maanden verzamelden de nabestaanden bij de bajes om haar en haar bewakers te bekogelen met stenen en woede. Tot César, de broer van een van de slachtoffers, het idee had om dezelfde energie van explosie aan te wenden om iets goeds neer te zetten. De stenen, de rode verf, de *rebeliones* zijn nu muziekconcerten voor buurtbewoners en chocolade melk voor daklozen geworden. In hun zucht naar verantwoordelijkheid en gerechtigheid blazen de families nog steeds verzamelen op de 8ste van iedere maand. In hun sociale relevantie helen ze beetje bij beetje bij het organiseren van leuke, mooie, positieve evenementen.

Zo meteen heb ik het nog over weduwen van 11 september, overlevenden van de genocide in Rwanda, Noorse ouders van vermoorde dochters op Utøya,... maar ik daag u uit om hier ter kerke te komen en ter uwer eigen harte te gaan. Van wie hoopt u op vergeving en wie wacht op uw gebaar van verzoening?

Vanuit mijn werk met palliatieve patiënten kan ik u vertellen: het grote thema op het sterfbed is... verzoening. Of u dik bent of dun, begoed of berooid, man of vrouw of allebei, Belg of Nederlander,... je krijgt het op je bord of tussen de lakens. Anders gesteld: wie het conflict niet gladgestreken heeft alvorens hij de pijp aan maarten geeft, rookt die pijp 'krampachtiger'. Positief gesteld: wie verzoent alvorens over te gaan, sterft in vrede. Dit durf ik vrij objectief te beweren vanuit mijn jaren begeleiding van stervenden in België, Chili en Congo.

Maar zullen we toch maar chronologisch gaan in mijn geschiedenis.

Eerst nog dit:

Aan een Chinese professor vroeg men eens: 'Wat is geluk?' Hij antwoordde: '*Happiness is the other.*' Laat in mijn levensloop die 'ander' toevallig zieken en gevangenen zijn en nu ook slachtoffers. In 1987 ben ik naar Chili getrokken om er in volle dictatuur van generaal Pinochet met straatkinderen te werken. Van de straat naar de gevangenis, het was een logisch gevolg. Ook voor uw dienaar. Ik ontdekte achter tralies een wereld die ik niet kende. Oh ja, er heersten viezigheid en intimidatie, foltering en uitzichtloosheid. Maar ook vertrouwen en solidariteit. Er werd gitaar gespeeld en het kon er ook naar *empanadas* ruiken of gebraden kip. Ik wilde leren van de eenvoud van gevangenen, van hun creativiteit en hun humor, van hun geduld en hun *confianza*, waarden die ik in de bajes niet verwachtte. Het is altijd goed om de groep, om de mensen aan wie we toevertrouwd zijn zo goed mogelijk te begrijpen. Wat doet u zoal in het dagelijks leven? Bankbediende. Journalist. Leerkracht. Slager. Arts. Steekt u zich dan in het vel van de klant? Van degene die uw reportage zal lezen? Van uw leerling, uw student? Van uw patiënt? In mijn vorig leven was ik onderwijzer en gaf ik les aan 6-jarigen. Eens per week zette ik mezelf op de knieën om de wereld te bekijken vanop de hoogte van de kinderen. Sindsdien hingen de posters en platen in mijn klaslokaal een meter lager. In het ziekenhuis denk ik vaak: we zouden die verpleging en dokters regelmatig in bed moeten stoppen, ze drie weken

wassen, op tijd en stond een endoscopie toedienen opdat ze de voeling met hun patiënten niet zouden verliezen. Met gevangenen was het niet anders. Nadat ik 15 jaar met gedetineerden had gewerkt, sliep ik voor het eerst in een gevangenis. Sindsdien zou niets nog hetzelfde zijn.

U heeft wel eens gehoord van Jezus Christus. Wat zegt u? Oh, u wil er zelfs naar leven. In het evangelie van Mattheüs hoofdstuk 25 vragen de leerlingen aan Jezus: 'Maar wanneer hebben wij U naakt geweten, hongerig, ziek of in de gevangenis?' Het antwoord van Jezus is poepsimpel. 'Elke keer als jij iemand die honger heeft te eten geeft, voed je mij. Elke keer als je een naakte kleedt, kleed je mij. Elke keer als je een zieke bezoekt, bezoek je mij en elke keer als je een gevangene bezoekt, bezoek je mij.' Neemt u die woorden *au sérieux*? Jezus zegt niet: 'Kijk eerst eens even in het strafdossier. Als het om een moeder gaat die eten heeft gestolen voor haar kinderen, wil ik er nog wel op lijken.' Nee, Hij zegt: 'Met elke gevangene die je bezoekt, bezoek je mij.' Dat betekent dat als ik overdag in het universitair ziekenhuis van Antwerpen werk waar 550 bedden staan en 's avonds naar de gevangenis fiets waar deze week 650 gedetineerden zitten, ik op één dag 1200 keer de kans krijg om Christus te ontmoeten. Ik zou goed gek zijn als ik niet naar het ziekenhuis en de gevangenis ging. Want als dit zo is dan is ziekenzorg, gevangenzorg, niet meteen een kwestie van caritas/liefdadigheid maar dan evangeliseren zieken en gevangenen óns.

Het verlangen dus om de mensen aan wie we toevertrouwd zijn zo goed mogelijk te begrijpen, heeft me gedreven naar vrijwillige opsluiting. En zo trok ik tien jaar geleden gedurende twaalf maanden van gevangenis naar gevangenis. Ik zag de hel. Maar ook de hemel. In Benin zaten we met 250 in een slaapzaal waar eigenlijk maar 50 mensen in onder gebracht konden worden. We sliepen zijdelings en om beurten. In Thailand leerde ik Abdul kennen die een van de 300 ter dood veroordeelden was omdat in een gastenkamer van zijn hotel een pakje cocaïne was gevonden. Hij wachtte al 5 jaar op zijn executie en al die tijd met een ketting van 8 kg tussen zijn enkels. In Japan is het verboden te praten in de gevangenis op straffe van vier weken isolatie. Als je in Dubai een mobieltje steelt, betaal je het met een vinger die de bewakers amputeren. In Zuid-Afrika verbleef ik in gevangenschappen waar 90% van de gedetineerden HIV-geïnfecteerd zijn. Het meest hallucinante zijn wellicht gevangenschappen waar geen water meer is, zoals in Burkina Faso waar 's ochtends enkele gedetineerden onder strenge bewaking water gingen halen om te voorzien in twee bekertjes per dag; water waarin je de fauna nog zag zwemmen. Of nee, het meest onwaarschijnlijke is de kindergevangenis in Oeganda waar op dit eigenste moment 400 kinderen tussen 3 en 17 jaar opgesloten zitten, de meeste omdat hun enige 'delict' was dat ze straatkinderen zijn.

Maar wat ik zei: ik heb ook de hemel open zien gaan. En dat doet hij dag in, dag uit. Alle gevangenen die ik deze week bezocht, boden me koffie aan of cola, een reep chocolade. Toen we met 72 in een *dortoir* in de gevangenis in Congo en al vijf dagen zonder eten zaten, kwam de vrouw van een van de medegevangenen op bezoek met 12 bananen. De man deelde zijn dozijn bananen met zijn 71 lotgenoten. In Niger wordt er gebatikt. In de Filippijnen maken ze bonsai uit PET-flessen. In Strasbourg maken ze leuke huwelijkscadeaus uit wasknijpers, het mannetje zoent het vrouwtje en vice versa. Ze verkopen ze ook als twee vrouwtjes of twee mannetjes. In de vrouwengevangenis in Nieuw-Zeeland hebben de dames in het naaiatelier de kostuums gemaakt voor de film *The Lord of the Rings*.

De hemel ligt ook in Indië waar ik met 1000 gevangenen deelnam aan een meditatie sessie. Sinds het programma er door de directrice gelanceerd is, is het recidivecijfer – daar waar het in de Lage Landen naar 75% neigt – gereduceerd tot 2%. Het hemelt ook in Brazilië. Ik verbleef er in de gevangenis van Itaúna die volgens een bepaald stramien werkt. Stel je voor: er zijn geen bewakers meer; en toch heeft er de laatste 15 jaar niet één de benen genomen. In dat land waar afschuwelijke gevangenschappen bestaan, vroeg ik aan de medegevangenen waarin het verschil 'm dan wel zat. '*É o amor*,' zeiden ze een voor een. 'Het is de liefde. Het is de eerste keer dat we in een gevangenis zitten waar de beleidsmakers om ons geven, waar men vertrouwen stelt in ons. En dat willen we niet beschamen.' Zie hier tot wat deze andere benadering van mensen die de bocht zijn uitgegaan kan leiden. Een van mijn medecelgenoten, Dyego, deed zijn 7^e jaar voor de moord op een taxichauffeur. De laatste 2 jaar kreeg

hij wekelijks bezoek van de familie van de taxichauffeur. Wat was er gebeurd? Hij had vernomen dat de weduwe op sterven lag. Een levensbedreigende nierziekte. De enige uitweg was een niertransplantatie. Maar in de hele provincie van Minas Gerais was geen donor te vinden. Dyego liet zich medisch testen en bleek compatibel te zijn. Hij heeft een nier afgestaan aan de vrouw wiens echtgenoot hij jaren voordien het leven had benomen.

Dat is het eerste van de twee verhalen die me van **Hotel Prison** naar **Hotel Pardon** hebben gebracht. Tien jaar na mijn wereldreis langs gevangenen wilde ik logeren bij slachtoffers die het laatste woord niet aan de feiten hebben gelaten. Die zucht naar identificatie hé. Verhaal 2 schrijft zich in België. Vanuit Congo had ik een gigantisch project meegebracht. De gevangenis waar ik een maand had gezeten was levensgevaarlijk want stond op instorten. Er was geen water (als familieleden al op bezoek kwamen, brachten ze in plastic zakjes een beetje water binnen opdat hun geliefden niet zouden uitdrogen) en toiletten verdienden die naam niet meer (de drek sijpelde naar buiten). De scheidingswand tussen de *latrines* en het vrouwencompartiment was ingestort; de vrouwen sliepen letterlijk in de toiletten. De gevangenis had een gemiddelde van twee sterfgevallen per week. '*Aidez-nous,*' smeekte de directeur en hij stuurde me naar België met de vraag om 250.000\$ te vinden voor de bouw van een menswaardigere gevangenis. Vrienden zeiden dat ik die kar niet alleen kon trekken. 'Laat ons een stichting in het leven roepen,' zeiden ze. En zo werd *Within-Without-Walls* geboren. Merkwaardig is dat ondertussen ook ex-gedetineerden deel uitmaken van de groep. En slachtoffers! In die periode leerde ik Hilde kennen. Zij zei: 'Jan, ik denk dat ik er klaar voor ben. Maar ik zou willen dat je meegaat. Ik wil de man bezoeken die mijn zus heeft vermoord want wil niet voor de rest van mijn leven in wrok leven.' Het werd een aangrijpend bezoek voor haar, voor hem, voor mij. Hilde is een van de meest enthousiaste mensen in de stichting. Ze stelt dat in de mate dat we ons engageren voor een humaner gevangenisbeleid het ook de slachtoffers ten goede komt. Logeren bij Hilde is een hoofdstuk in mijn leven en in het nieuwe boek *Hotel Pardon*.

De spits bijt ik af bij Hank Heijn, u allen wel bekend. Een grootse dame, een *madame*. Niet om de aandelen, niet om de naam, maar om de eenvoud en de deemoed, om de keuze tot verzoening. Net als die andere *lady*, Aba Gayle uit Oregon. In 1980 werd haar dochter vermoord. Gedurende 8 jaar wordt Aba Gayle verteerd door haat en wrok. Tot die nacht dat ze droomt van haar dochter Catherine. In die droom vraagt haar dochter de dader te vergeven. Als Aba Gayle ontwaakt en zich de droom herinnert, gaat ze in een kramp en wordt ziek. 'De man vergeven die het dierbaarste uit mijn leven heeft weggerukt, is wel het laatste dat ik in dit leven zal doen,' maakt ze zichzelf wijs. Maar de droom herhaalt zich keer op keer tot ze ten einde raad beslist om hem een brief te schrijven. Aba Gayle getuigt hoe alle haat uit haar wegvloeide op het moment dat ze de klep van de brievenbus hoorde kleppen waarin ze zojuist de brief had gedeponneerd. Ze vertelt: 'Toen ik uiteindelijk op bezoek ging op *death row*, was ik zo zenuwachtig. Ik zat te wachten aan deze kant van het glas tot ze de man in zijn oranje overall zouden binnenbrengen en aan de andere kant van het raam laten plaatsvinden. Ik vroeg alleen maar kracht om hem recht in te ogen te kijken. Alsof iemand aan een touwtje op mijn hoofd trok, lukte mij dat. Toen kreeg ik het over mijn lippen: *I forgive you!* En ik werd overspoeld door een gevoel van vrede dat sindsdien niet meer weg is gegaan.' Aba Gayle bezoekt sindsdien en met regelmaat als enige de man. Haar huidige strijd is deze en onverpoosd: dat de doodstraf in de Verenigde Staten afgeschaft wordt!

Mag ik u voorstellen aan Anne-Marie Katengwa. Deze Rwandese vrouw heeft bij de genocide haar ouders verloren, ooms, tantes, haar broer Lando en zijn Canadese vrouw. Drie van Anne-Marie's kinderen logeerden die nacht bij oom Lando die een hotel uitbaatte. Ook zij overleefden het niet. Anne-Marie is door het slijk gegaan van verdriet, van waanzin, van totale gebrokenheid. Als eerbetoon en als verwerking runt ze nu het hotel *Chez Lando* en staat ze erop dat er evenveel Hutu's als Tutsi's onder het personeel tewerk gesteld worden.

Er is tijd overgegaan. Soms neemt het jaren in beslag, soms een half leven. Hilde Van Geel stelt: 'De tijd is mijn bondgenoot om te helen van wonden.' Aba Gayle stelt: 'Als ik geweten had wat ik nu weet, had het me 8 jaren van verbittering gespaard.'

Ze lopen niet dik zij die snel zijn met vergeving. Dale en Diane Lang zijn een uitzondering. Acht dagen na de dodelijke schietpartij in Colombine Colorado, pleegde een jongeman een *copycat crime* op een school in een ingeslapen stadje in Canada. Jason Lang werd hierbij doodgeschoten. Vijf dagen na het incident vond een *memorial service* plaats. Op een gegeven moment stonden de Langs op en begaven zich naar de hall van de school waar hun zoon werd neergeschoten. Daar hebben ze de jonge schutter vergeven. Na vijf dagen! Het echtpaar werd later op de korrel genomen door psychologen en mensen uit hun eigen kerkgemeenschap. *How can?* Maar Dale en Diane zeiden: 'Wij hadden een relatie met God. Die band begint niet wanneer het grootste drama je leven treft. Ons verdriet is er niet minder om. Wij missen Jason enorm.' Dale vertelde mij ook dat een vraag van een vriend hem heeft geholpen. Die stelde: 'Als Jason de kans had om terug te keren van waar hij nu is, zou hij dat dan doen?' In tranen erkende Dale dat dat niet het geval was. 'Ons geloof werd uitgedaagd op het scherpst van de snee,' zei Diane. 'Maar mijn geloof in leven na dit leven heeft mij verhinderd om in haat te gaan.'

Is verzoening dan het monopolie van wie geloven, van wie spiritueel is, religieus? Die vraag nam ik mee op mijn tocht. En zo kwam ik in Samoa om mij ook van het tegendeel te vergewissen. Sinds mensenheugenis en van generatie op generatie zijn de gemeenschappen in de vissersdorpen overgeleverd aan harmonie. Her-verbinden kan dus ook sociologisch zijn. Merkwaardig: families van daders dragen er zorg voor families van slachtoffers. Ik was op Samoa getuige van het ritueel van *ifoga*. De dader zelf, een familielid of in dit geval het dorpshoofd dat de plaats innam van de dader, begaf zich naar de hut van het slachtoffer. Hij nam mee: *a fine mat*, een weefwerk, een kostbaar tapijtje waarmee hij zich bedekte toen hij voor het huis hurkte. In weer en wind, net zolang als de familie van het slachtoffer nodig had om naar buiten te komen, gaf hij zich over aan kwetsbaarheid. In principe konden de nabestaanden van het slachtoffer hem meteen met gelijke munt betalen. Maar de familie stapte op de man af om het doek op te heffen en daarmee ook de schaamte. Een wonderlijk gebeuren!

Ik dronk thee met *widows* van de aanslagen in New York. Ze lopen geen kerk plat en weten soms geen weg met vergeving. Maar ook in een oorlog aan het terrorisme zien zij geen heil. Zij hebben hun leven terug op de rails gekregen door vriendschap, door humor, door yoga en tuinieren, door te reizen, door de dag te plukken en te herhalen dat het verkeerd zou zijn om dat niet te doen.

Kijk naar de *Afghan Peace Volunteers*. Ik had het voorrecht om gast te zijn in deze kleine gemeenschap in een buitenwijk van Kaboel. Een tiental jonge kerels uit verschillende etnische stammen (Pasjoen, Hazara, e.a.) aan wie van generatie tot generatie verteld is dat ze de ander moeten haten, wonen er samen. Ze hebben allemaal hun verhalen van zussen die verkracht zijn of vaders vermoord door de Taliban. Weet u wat hen over de haat heeft getild? Sociaal engagement! Zij gaan uit naar wie er nog erger aan toe zijn dan henzelf. En wie zijn dat in Afghanistan? De weduwen! Als vrouw ben je er al een derderangsburger; als weduwe ben je helemaal uitschot. De Afgaanse weduwen wonen op de flanken van de heuvels buiten Kaboel. Hoe hoger, hoe armer want daar zijn geen elektriciteit en geen water meer. De jongeren hebben een atelier waar ze uit kunstwol donsdekens maken. Tijdens de koude winter (oh, wat kan die in Afghanistan bar zijn) brengen ze de dekens naar de weduwen.

En er is het eiland Utøya, het Mekka van de Noorse Arbeiderspartij. In hun statuten staat niet meteen dat je maar beter openstaat voor het mysterie van God. Natuurlijk is de context anders maar het intrigeerde mij om te zien dat in het ene land een president oproept voor de *war on terror* en in een ander land een eerste minister vraagt om het geweld te beantwoorden met *liefde*. Jens Stoltenberg is geen dominee die terugviel op een christelijk trainingsprogramma. Net als miljoenen Noren had hij wel waarden ingebed als solidariteit, respect, vrijheid. Ook met zo'n pakket kunnen mensen en landen het kwade inhalen.

En toch. En toch neem ik de vrijheid om te concluderen dat zij die het venster openhouden voor iets of iemand die ons overstijgt, dat zij die in alles overstijgende liefde geloven ook in liefde kunnen vergeven. Op een of andere manier registreerde ik een verschil. Mag ik het 'stralen' noemen? Bij Eni en Raimunda bijvoorbeeld, twee volkswomen uit Brazilië. Hun zonen waren vermoord in

drugsconflicten. Dona Eni had zelfs twee zonen verloren. Kapot van verdriet. De fysieke kwalen werden schering en inslag: slapeloze nachten, galstenen, maagzweren, *migranha*. Het medicijn dat ze zichzelf toedienden? Vrijwilligerswerk! In de gevangenis nog wel! Hun geloof heeft hen naar de bajes gedreven om zorg te dragen voor kerels die de moordenaars van hun zonen konden zijn. Als ze spreken van 'onze jongens' duiden ze op hun zonen én op de gevangenen. De onophoudelijke bezoeken aan gedetineerden en hun zorg voor hen hebben aan de dames terug levensvreugde geschonken. De lach had weer bezit genomen van hun nest. En nog iets opmerkelijk (en ook terugkerend in andere verhalen): 'Toen ik vergaf,' zei dona Eni, 'zijn al mijn fysieke kwalen stante pede verdwenen!'

Het doet me denken aan die Britse moeder en vader. Ze woonden met hun gezin in een arbeidersbuurt. Ze hadden 11 kinderen. De jongste van 14 werd op een dag vermoord door een bendelid. Tijdens het proces vernamen de ouders dat de dader ook 14 jaar was. Toen ze hoorden van diens kindertijd, de moeilijkheden in zijn jonge leven, het misbruik dat hem was aangedaan, voelden ze iets als compassie en besloten hem in de gevangenis op te zoeken. Het paar is nu zover dat ze zeggen: 'Wij hebben een zoon verloren maar we hebben een andere zoon gewonnen.'

En wat denkt u van Rami en Bassam die vorige maand in België waren voor de lancering van Hotel Pardon? De een is een Israëliische vader, de ander een Palestijnse. Beide verloren een dochter in het conflict. Je moest ze bezig zien: ze zijn boezemvrienden geworden. Respect is één zaak; van elkaar houden een andere. Bassam en Rami belichamen mee de organisatie *Parents Circle* waarvan op dit moment meer dan 600 Israëliische en Palestijnse gezinnen deel uitmaken. Allemaal hebben ze iemand verloren. Ze herkennen elkaar in verdriet maar ook in de gedeelde zucht naar vrede. Ik raakte ontroerd bij een van hun initiatieven. Ze hielden een bloedinzameling met het Rode Kruis en stonden erop dat op de bedden beurtelings een Palestijnse ouder lag, dan een Joodse, een Palestijn, een Jood,... Hun statement moest blijken: 'Kijk, ons aller bloed is rood.'

Dat is ook het uwe en het mijne. Dat brengt ons terug bij de startpositie. Opdat de verhalen uit Afrika en de Stille Oceaan niet exotisch blijven, stel de vraag: 'En ik? Wie of wat heb ik nog te vergeven?' Wat als iets vreselijks een van mijn dierbaren treft? Ik weet niet wat mijn reactie zal zijn. Ik weet wel wat ik hoop: dat ik nooit aan haat ten prooi zal vallen. Ik geloof dat we ons daarvoor kunnen 'wapenen'. (Excuseert u mij voor de woordkeuze.) Ons onderwijs, onze gezinnen, kerkgemeenschappen, de fabriek en het kantoor, het kunnen allemaal scholen van verzoening zijn. Verbindende en verzoenende mensen worden is een permanente les en vereist een voortdurende alertheid. Als bij fitness, als in ontelbare uren pianospelen, kunnen we ons hart trainen voor de grote wedstrijden, voor de *Iron Man* waarvan je hoopt dat je hem nooit moet lopen. Nee zeggen tegen de haat doe je niet pas als ze in je huis binnenbreken, als je dochter wordt verkracht, als men jou bespot en hoont en als koning der joden kruisigt. Niemand is immuun voor het kwaad. Onze wereld en ons leven zijn ervan doordrenkt. Je krijgt conflicten op de werkvloer, in je koppelrelatie, in het zangkoor. Maar wij kunnen eeuwig bereidwillige leerlingen blijven om het laatste woord niet aan de revanche te laten, aan de haat, de wrok. We moeten programma's blijven creëren die het pesten op school de kop indrukken. We moeten technieken blijven uitproberen om als echtgenoten, als burens, als werkcollega's in dialoog te blijven gaan. In dat fitnessprogramma kunnen getuigenissen en lectuur zitten van Jezus die zei: 'Vergeef hen Vader want ze weten niet wat ze doen.' Van Juan Alsina die door de militairen van Pinochet ontvoerd en gefolterd werd en die aan de man die hem zou executeren zei: 'Wil mijn blinddoek afdoen zodat ik u in de ogen kan kijken wanneer ik u vergeef.' Van *frère* Christian, een van de vermoorde trappistenbroeders in Algerije die exact één maand voor zijn ontvoering in zijn testament schrijft: 'Ik zou graag, als het zover is, in een flits de luciditeit hebben die me in staat stelt vergiffenis te vragen aan God en mijn mensen-broeders en tegelijk van ganser harte hem te vergeven die mij ombrengt.'

Henri Nouwen raakte helemaal in vervoering bij het contempleren van een schilderij. God, geef mij die capaciteit van vervoering bij het contempleren van ieder mens: bij elke Sint-Janskerkganger, bij elk

straatjoch, bij elke bedelaar, bij elke zieke, elke palliatieve patiënt, bij Stephany Flores en bij Joran van der Sloot, bij Aba Gayle, bij de grootmoeder van Luna en bij Hans Van Themsche.

'Vergeef mij Vader als ik pretendeer dat het kwaad in de ander zit maar buiten mij. Vergeef mij Vader als ik mijn zonden geringer inschat dan die van de Führer of een Al Qaida-adept. Vergeef mij Vader, want ik weet nog al te weinig wat ik doe. De troost en de zekerheid dat U blijft vergeven, U die ons geschapen heeft naar Uw beeld, ja ook Gerrit Jan Heijn, ja ook Anne-Marie Katengwa, ja ook Volkert van der Graaf, incarneert de hoop in mij en daagt mij uit om verder te gaan dan de grenzen van de logica. Net als liefde. Ook daar is geen touw aan vast te knopen. Bij deze hernieuw ik mijn belofte dat ik het tij zal keren, de gal zoeter zal maken, de spuw zal deppen telkens ik de naam hoor klinken van Marc Dutroux, van Anders Breivik, van IS, of van mijn lastige buurman. Ik beloof dat ik zal bidden voor hen tot U die Uw zoon uit de doden heeft doen opstaan. *Crazy! Niet te geloven!* En toch, als ik van het gebrek aan logica dat leven sterker is dan de dood en het goede zoveel meer vermag dan het kwade, mijn drijfveer maak en mijn bron van diepste vreugde, dan waag ik me aan de kunst van het vergeven. Omdat Gij liefde zijt en ik daarin wil wonen. Omdat ik van daaruit wil schrijven. Spreken. Zingen.

Ten piedad de mi o Dios

Conforme a Tu misericordia

Conforme a la multitud de Tus piedades

Borra mis rebeliones

Lávame más y más de mi maldad y límpiame de mis pecados (2x)

Ten piedad de mi o Dios